

Psychologia społeczna

- Konformizm. **Rola grupy i autorytetu**. Przywódca i jego rola, wpływ społeczny, pułapki grupowej przynależności, waga autorytetu na przykładzie **eksperymentu Milgrama**.
- „Zło wewnątrz nas – dlaczego raniemy innych?” **Agresja** (teorie, przejawy, hamowanie); modelowanie zachowań (analiza roli rodziców i mediów). **Efekt Lucyfera-** analiza stanfordzkiego **eksperymentu więziennego Zimbardo** w oparciu o film „Cicha furia”.

Psychologia społeczna

KONFORMIZM

Konformizm = **zmiana** zachowania spowodowana wpływem innych ludzi

- Informacyjny wpływ społeczny- potrzeba wiedzy, co jest „słuszne”
- Normatywny wpływ społeczny- potrzeba akceptacji
- Teoria wpływu społecznego
 - siła, bezpośredniość, wielkość grupy
- Wpływ mniejszości

Kolegium Jagiellońskie
Toruńska Szkoła Wyższa

Psychologia społeczna

KONFORMIZM INFORMACYJNY

Informacyjny wpływ społeczny - potrzeba wiedzy, co jest „słuszne”
→ prywatna akceptacja

Wierzmy, że cudza interpretacja niejasnych sytuacji jest słuszniejsza niż nasza

- niejasna sytuacja
- kryzysowa sytuacja
- inni są ekspertami

- znaczenie słuszności własnych przekonań, ważność decyzji ↑konformizmu
- **indukowanie** (emocji i zachowań w tłumie), **psychoza tłumu** (objawy fizyczne)

- Eksperyment Sherifa, efekt autokinetyczny

Psychologia społeczna

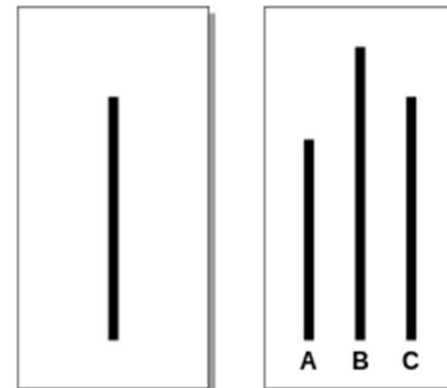
KONFORMIZM NORMATYWNY

Normatywny wpływ społeczny - potrzeba akceptacji

→ publiczny konformizm bez prywatnej akceptacji

Chcemy być lubiani i akceptowani.

- potrzeba uznania społecznego, **Eksperyment Ascha, badanie nad oceną długości linii**
 - siła dezaprobaty społecznej, „nie chcę być odmieńcem”, „nie chcę narazić się na śmieszność”
- znaczenie słuszności własnych przekonań ↓ konformizmu
- **Teoria wpływu społecznego** (siła, bezpośredniość, wielkość grupy)
 - gdy grupa składa się z trzech lub więcej osób
 - gdy grupa jest ważna
- kolektywizm (Japonia)

Kolegium Jagiellońskie

Toruńska Szkoła Wyższa

Psychologia społeczna

KONFORMIZM

➤ Wpływ mniejszości

- większość osiąga konformizm publiczny ze względu na normatywny wpływ społeczny, **mniejszość** zdobywa **prywatną akceptację** dzięki **informacyjnemu** wpływowi społecznemu

Psychologia społeczna

KONFORMIZM

Wykorzystanie wpływu społecznego do upowszechnienia korzystnych zachowań

odstraszanie → metoda norm społecznych

Władza i autorytet. Konformizm. Co pokazują eksperymenty Milgrama i Zimbardo?

Eksperyment S. Milgrama

Badanie
posłuszeństwa
wobec autorytetu.

Eksperyment „więzienny” Zimbardo

Czy zło i chęć sprawowania
władzy za wszelką cenę jest
atrybutem każdego
człowieka?

Kolegium Jagiellońskie
Toruńska Szkoła Wyższa

Eksperyment S. Milgrama

Badanie posłuszeństwa wobec autorytetu.

Dla osób badanych: Badanie nad zapamiętywaniem i uczeniem się. Wpływ kary na uczenie się.

Hipoteza badawcza

- Ludzie mają skłonność do słuchania osób, które są dla nich autorytetem, nawet jeżeli kosztem posłuszeństwa jest złamanie własnych zasad moralnego i etycznego zachowania.
- Skłonność do posłuszeństwa jest tak głęboko zakorzeniona i silna, że przekreśla zdolność człowieka do moralnego, etycznego, czy choćby życzliwego zachowania.

Wnioski

- 65% badanych dotarło do końca skali!
- Ludzie niechętnie ponoszą koszty wynikające z nieposłuszeństwa wobec osób o niekwestionowanym autorytecie, za jaką uważali eksperymentatora, który był dla nich wiarygodnym źródłem informacji.
- U osób badanych zaobserwowano objawy skrajnego stresu.
- Badani nie chcieli nikogo skrzywdzić, ale zgadzając się brać udział w eksperymencie, wykonywali polecenia. W obliczu takiego konfliktu używali oni eksperta – eksperymentatora – by pomógł im rozstrzygnąć, jak należy postąpić.
- Ludzie poddani władzy wbrew swojemu sumieniu popadają w „stan instrumentalny”. Uważają się jedynie za narzędzie w rękach władzy i nie biorą odpowiedzialności za swoje zachowanie.

Eksperyment „więzienny” Zimbardo

Czy zło i chęć sprawowania władzy za wszelką cenę jest atrybutem każdego człowieka?

- weryfikacja hipotezy o **dyspozycyjności oraz psychologicznych aspektach sytuacji pobytu w więzieniu**

Kolegium Jagiellońskie

Toruńska Szkoła Wyższa

Eksperyment stanfordzki (więzienny)

Co się stanie, gdy dobrych ludzi umieścimy w złym miejscu?

Jaki wpływ na człowieka ma otoczenie, w którym aktualnie się znajduje?

Kadry z filmu „Cicha furia”

Przebieg eksperymentu

- przeprowadzony w 1971r. na terenie Stanford University
- po serii testów wybrano 21 mężczyzn – zdrowych i odpornych emocjonalnie studentów różnych uniwersytetów, bez skłonności do zachowań antyspołecznych
- losowo przydzielono im role strażników i więźniów

Przebieg eksperymentu

- brak instrukcji co do zachowań w roli, jedynie ogólne wskazówki:
 - strażnicy - przyzwolenie na kontrolę,
 - więźniowie - przymus nadzoru;
- każda z grup ubrana identycznie, z atrybutami odpowiednio do ról;
- eksperyment został przerwany po 6 dniach, ze względu na zagrożenie zdrowia uczestników

WNIOSKI:

- **Ludzie zdrowi psychicznie w specyficznych warunkach wcielają się w role oprawców i ofiar.** Powodów takich zachowań upatruje on nie w zaburzeniach ludzkiej psychiki, lecz we wpływie otoczenia na jednostkę.
- **Odgrywanie ról społecznych może wpływać na kształtowanie się osobowości jednostki,** w szczególności w sytuacji, gdy nie ma ona możliwości zrzućenia schematu roli, lub gdy rola społeczna nie pozwala jej na margines swobody postępowania.

Efekt Lucyfera- Zimbardo

- **zgodność z grupą** (eksperyment Ascha- podejmowanie działań sprzecznych z naszymi wartościami, by zostać zaakceptowanym przez grupę; lęk przed odrzuceniem społecznym → konformizm normatywny)
- **posłuszeństwo wobec autorytetu** (eksperyment Milgrama; zjawisko powszechne w grupach o hierarchii wojskowej lub policyjnej, usprawiedliwianie działania rozkazem)
- **moralne rozłączenie** (Albert Bandura)
- **czynniki środowiskowe**

! 1971 stanfordzki eksperyment „więzienny”

→ 2003 Abu Ghraib w Iraku

Psychologia społeczna

AGRESJA

- AGRESJA WROGA
- AGRESJA INSTRUMENTALNA
- Teoria frustracji – agresji
 - poczucie, że otrzymuję mniej niż mi się należy
 - przeszkoda w osiągnięciu celu jest postrzegana jako nieuprawniona, nieoczekiwana
- Osobowość dysocjalna
- Obecność bodźca wyzwalamającego (broń)
- Teoria społecznego uczenia się, modelowanie

Jak przeciwdziałać agresji?

Psychologia społeczna

- lektura na kolejne zajęcia- **rodz. 11 i 13**, E. Aronson, T. D. Wilson, R. M. Akert, *Psychologia społeczna*, 2006.
- Do obejrzenia :
 - *Niebieskoocy*, Jane Elliot

Kolegium Jagiellońskie
Toruńska Szkoła Wyższa

STEREOTYPY I UPRZEDZENIA

Przyczyny tworzenia się stereotypów i uprzedzeń, sposoby ich osłabiania.

Uprzedzenia w mediach.

Niebieskoocy – eksperyment Jane Elliott.

- **Uprzedzenia** – wroga bądź negatywna postawa wobec określonej grupy ludzi, wyłącznie ze względu na ich przynależność

- **Stereotyp** – uogólnienie dotyczące określonej grupy ludzi, polegające na przypisywaniu identycznych cech prawie wszystkim członkom, niezależnie od rzeczywistych różnic między nimi
 - Dwustopniowy model poznawczego przetwarzania stereotypów
 - przetwarzanie automatyczne
 - przetwarzanie kontrolowane

 - Samospełniające się proroctwo

- **Dyskryminacja** – nieuzasadnione niekorzystne lub szkodliwe działanie wobec przedstawicieli danej grupy

Teoria rzeczywistego konfliktu

- ograniczone zasoby powodują konflikt pomiędzy grupami, którego skutkiem są uprzedzenia i dyskryminacja
- poszukiwanie kozła ofiarnego

Jak ograniczać uprzedzenia?

Hipoteza kontaktu

- warunki skutecznego kontaktu:
 1. wzajemna zależność
 2. wspólny cel
 3. równy status
 4. nieformalne kontakty interpersonalne
 5. kontakty z wieloma członkami grupy obcej
 6. społeczne normy równości

Kolegium Jagiellońskie
Toruńska Szkoła Wyższa

Niebieskoocy

eksperyment/ ćwiczenie Jane Elliott

„Uczymy się być rasistami, to znaczy, że możemy się również nauczyć jak nimi nie być.

Rasizm nie jest genetyczny. To wszystko kwestia władzy”

Jane Elliott

Link:

Warsztaty z zakresu przeciwdziałania dyskryminacji, *Niebieskoocy. Podręcznik do prowadzenia zajęć w organizacjach,*

http://www.mowanienawisci.info/wp-content/uploads/2014/04/niebieskoocy_ksiazka.pdf

Źródło: medium.com

Dlaczego pomagamy? Zachowania prospołeczne

Zachowanie prospołeczne a altruizm

Motywy zachowań prospołecznych:

- dobór krewniaczy
 - norma wzajemności
 - zdolność uczenia się i przestrzegania norm społecznych
- wyjaśnienie psychologii ewolucyjnej

Dlaczego pomagamy?

➤ Hipoteza empatii – altruizmu

- ludzie pomagają, aby złagodzić własny smutek i niepokój

➤ różnice indywidualne – osobowość altruistyczna

➤ różnice płciowe -

a

➤ różnice kulturowe- grupa własna a grupa obca

Wpływ nastroju na pomaganie

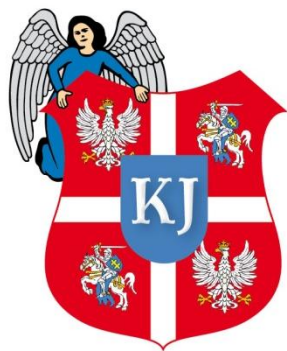
- **Efekt dobrego nastroju** – czujesz się dobrze, czynisz dobrze
- **Hipoteza redukcji negatywnego stanu emocjonalnego** – czujesz się źle, czynisz dobrze

Dlaczego pomagamy?

➤ Środowisko: miasto a wieś

- hipoteza przeładowania urbanistycznego
- efekt widza (liczba świadków)
- ignorancja pluralistyczna (zachowanie innych świadków;
przykład informacyjnego wpływu społecznego)
- rozproszenie odpowiedzialności (liczba świadków)

Kolegium Jagiellońskie

Toruńska Szkoła Wyższa

Dziękuję za uwagę